

Overnacht samen bij Van der Valk

Inclusief ontbijt

€ 79,- voor 2 personen

Bestel nu

deVolkskrant

REPORTAGE

No shit: bij de eerste veganistische boer van Nederland komt geen kilo dierlijke mest op het land

In andere landen waren ze er al, in Nederland is-ie er nu ook: de veganistische boer. Op boerderij Zonnegoed van Joost van Strien in de Noordoostpolder komt geen kilo dierlijke mest binnen. De voorbode van een nieuwe beweging?

Mac van Dinther 9 mei 2021, 19:07

Joost van Strien, op zijn veganistische boerderij Zonnegoed in Ens. Beeld Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Op het land van Joost van Strien staat de spelt bijna kniehoog. Groene sliertjes van jonge uien piepen in strakke rijen boven de grond uit. De aardappelen zijn net gepoot, wijst Van Strien. 'Binnenkort kan ook de rode biet de grond in.' Business as usual, zo lijkt het, voor een akkerbouwbedrijf in de Noordoostpolder.

Tip voor abonnees. Als abonnee heeft u toegang tot alle artikelen op volkskrant.nl. Log direct in en blijf op de hoogte van al het nieuws en achtergronden.

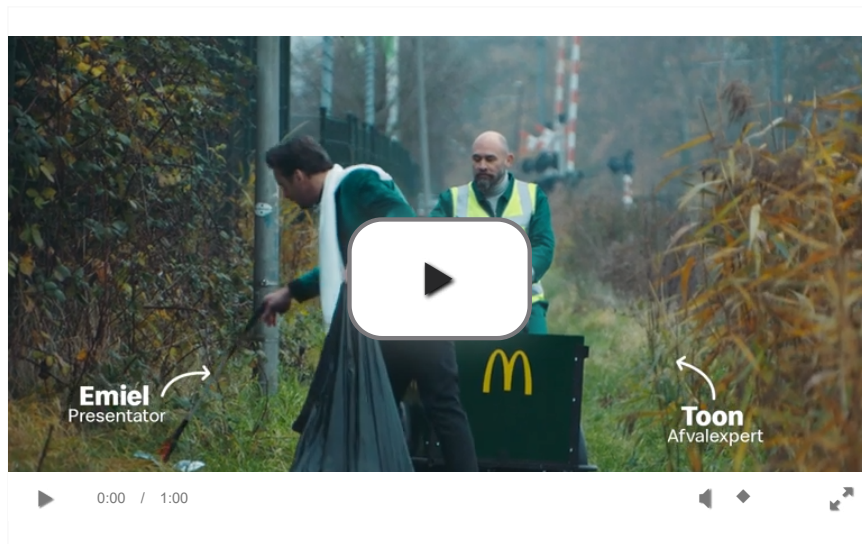
[LOG IN ALS ABONNEE](#)

Nog geen abonnee?

[Bekijk onze abonnementen](#)

Zonnegood in Ens, vlak bij Emmeloord. Want groenten zijn toch van zichzelf plantaardig?

Dat klopt, zegt Van Strien. Maar om hun land te voeden gebruiken boeren wel dierlijke mest. Zo is ook de teelt van groenten onlosmakelijk verbonden met dierlijke productie. Veel mensen, vegetariërs en veganisten inclusief, beseffen dat volgens hem niet. 'Als ik dat uitleg, reageren ze verrast.'

Honderd procent plantaardig

Zonnegood is sinds kort honderd procent plantaardig. 'No shit!' staat er op een flip-over in de kantine. Dat moeten we letterlijk nemen, zegt Van Strien. Bij zijn bedrijf komt geen kilo dierlijke mest meer binnen. 'Onlangs kwam er een controleur langs, die ook mijn mestboekhouding wilde zien. Die was leeg.'

Het begon jaren geleden met een studieclub van biologische boeren, vertelt Van Strien. Bioboeren mogen geen kunstmest gebruiken en zijn dus aangewezen op dierlijke mest. Omdat er niet genoeg biologische mest is, moeten ze ook gangbare mest aanvoeren. Dat wringt.

Van Strien lag ervan wakker. Helemaal toen hij ontdekte dat ook biologische mest resten van bestrijdingsmiddelen bevat omdat biologische boeren gangbaar stro gebruiken. 'Ik doe er alles aan om mijn grond gezond te maken. Hiermee was ik het aan het vergiftigen.'

Het heeft iets tegenstrijdigs, zegt Van Strien. 'Op mijn land verbouwde ik groenvoer voor koeien. Dat kwam via de koe als mest terug op mijn land. Een omweg, waarbij veel voedingsstoffen verloren gaan.' Zou het niet mogelijk zijn, dacht hij, om een systeem te bedenken dat die

Tip voor abonnees. Als abonnee heeft u toegang tot alle artikelen op volkskrant.nl. Log direct in en blijf op de hoogte van al het nieuws en achtergronden.

[LOG IN ALS ABONNEE](#)

Nog geen abonnee?

[Bekijk onze abonnementen](#)

‘Onze vraag was: hoever kun je daarmee komen?’, vertelt projectleider Geert-Jan van der Burgt.

Heel ver, zo blijkt. De opbrengst van het veganistisch geteelde land was veel lager dan van een gangbaar bedrijf, maar vergelijkbaar met die van een biologische boerderij die wel dierlijke mest gebruikt. Daar staan andere opbrengsten tegenover: de biodiversiteit op de plantaardig bewerkte grond is hoog en het verlies van stikstof, een groot probleem in de landbouw, is minimaal.

Er zit één maar aan, zegt Van der Burgt: veganistische boeren moeten ongeveer een vijfde van hun land reserveren om groene meststof aan te planten. Die grond wordt dus niet direct productief ingezet. Van de andere kant: ‘Koeien hebben ook land nodig.’

In de gladgestreken Noordoostpolder laat Van Strien zien hoe het werkt. Hij heeft op zijn land stroken ingezaaid met ‘maaimeststoffen’ zoals wilde peen, rietzwenkgras, weegbree, maar ook klaver en luzerne, planten die stikstof uit de lucht vastleggen in hun wortels.

Veldleeuwerik

Nu mag de veldleeuwerik, die hoog in de lucht zijn trillers zingt, er nog in nestelen. Als straks de vogels zijn uitgevlogen, wordt het gewas gemaaid, gehakseld en in de grond gewerkt waarna er bieten of andere groenten op worden geplant. Wat over is, wordt ingekuuld voor volgend jaar. Bijkomend voordeel: plantenmest stinkt niet. ‘Het ruikt juist lekker.’

Veganistische boeren als Van Strien zijn een jonge beweging. In Duitsland, Griekenland, Roemenië, Oostenrijk, Frankrijk en Cyprus zijn een paar bedrijven die het Biocyclic Vegan keurmerk voeren. Zonnegoed is de enige in Nederland.

Van Strien produceert dit jaar zijn eerste Vegan Vegetables met keurmerk. Die gaan naar Duitsland, waar er al vraag naar is. ‘Volgend jaar komen we misschien ook in Nederland op de markt. Inkoopers hier snappen het nog niet.’

de Volkskrant

veganisten, benadrukt van Strien, zijn overigens geen veganist. Maar ik ga wel steeds meer die kant op.’ Nu wordt 80 procent van de landbouwgrond in de wereld gebruikt voor dierlijke productie, vooral voor weidegrond. Terwijl die minder dan 20 procent van de calorieën levert. ‘Als we in de toekomst tien miljard mensen willen voeden, ontkomen we er niet aan meer plantaardig te produceren.’

Tip voor abonnees. Als abonnee heeft u toegang tot alle artikelen op volkskrant.nl. Log direct in en blijf op de hoogte van al het nieuws en achtergronden.

[LOG IN ALS ABONNEE](#)

Nog geen abonnee?

[Bekijk onze abonnementen](#)

Stikstof

Maaimeststoffen brengen stikstof in de bodem, een belangrijke groeistof voor planten. Wat ze niet leveren is fosfaat, een andere cruciale meststof. Om de kringloop te sluiten zou je eigenlijk de mens als ontbrekende schakel moeten terugbrengen in het systeem door gezuiverd rioolslib terug op het land te brengen, zegt Van Ittersum. 'Maar zover zijn we nog niet.'

Dat zijn zorgen voor de toekomst, zegt Van Strien op het erf van zijn boerderij. Voorlopig zit in de Nederlandse bodem door jarenlange overbemesting fosfaat genoeg. 'Daar kunnen we nog jaren mee vooruit.' Hij hoopt met zijn voorbeeld iets op gang te brengen. 'Het zou mooi zijn als er een No Shit!-beweging ontstaat.'

De Volkskrant Ochtend

Wilt u elke dag de De Volkskrant Ochtend nieuwsbrief van de Volkskrant ontvangen via e-mail?

Inschrijven

Aanvulling & verbeteringen

In een eerdere versie van dit artikel stond dat de Kollumerwaard in Groningen ligt. Dat klopt niet: het ligt in Friesland.

Lees ook

Aan tafel bij de veganistische studentenvereniging: 'Het is fijn om jezelf een keer niet uit te hoeven leggen'

Zó voeden we 10 miljard monden in 2050 (met behoud van de aarde)

Ooit aten we dieren schetst een prikkelend veganistisch toekomstbeeld, maar de grondtoon is er één van vooringenomenheid ★★★★★

Voor succesvolle kringlooplandbouw moet de veestapel fors kleiner (maar veganisme is niet de oplossing)

Nog even dit...

In tijden van corona en complottheorieën is het belangrijker dan ooit om geïnformeerd te worden door een kwalitatieve nieuwsbron. De Volkskrant is zo'n bron: een

Tip voor abonnees. Als abonnee heeft u toegang tot alle artikelen op volkskrant.nl. Log direct in en blijf op de hoogte van al het nieuws en achtergronden.

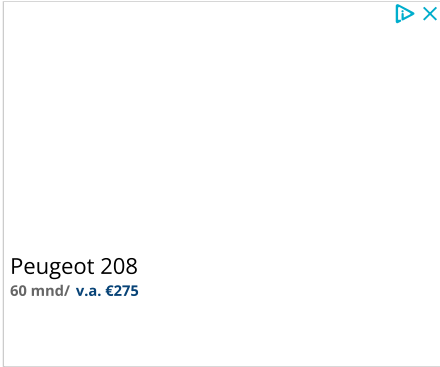
[LOG IN ALS ABONNEE](#)

Nog geen abonnee?

[Bekijk onze abonnementen](#)

MEER OVER [ECONOMIE, BUSINESS EN FINANCIËN](#) [ECONOMISCHE SECTOR](#) [LANDBOUW](#) [MILIEU](#) [NEDERLAND](#) [NOORDOOSTPOLDER](#)
[DUITSLAND](#) [JOOST VAN STRIEN](#) [MAC VAN DINTHER](#)

Peugeot 208
60 mnd/ v.a. €275

Nieuws & Achtergrond

INTERVIEW FERDINAND GRAPPERHAUS

‘Als je een genotmiddel niet kunt reguleren, moet je het gedoogbeleid afschaffen’

Tip voor abonnees. Als abonnee heeft u toegang tot alle artikelen op volkskrant.nl.
Log direct in en blijf op de hoogte van al het nieuws en achtergronden.

[LOG IN ALS ABONNEE](#)

Nog geen abonnee?

[Bekijk onze abonnementen](#)

Nieuwe Russische kruisraket treft doel in Barentszee, proef geslaagd

Weer politiemann in Londen opgepakt voor verkrachting, beerput gaat verder open

Taliban zeggen Afghaanse cel van IS te hebben uitgeschakeld na aanslag op moskee

Kamer neemt Hoekstra onder vuur na belang in brievenbusfirma: 'Uitermate verontrustend'

Omtzigt vroeg aandacht voor mondkapjes Sywert van Lienden, denkend dat die zonder winsttoegmerk werkte

Live: Engelsen af van 'stoplichtsysteem', reizen makkelijker voor gevaccineerden • Prijs voor viroloog Koopmans

Is er een snelle oplossing voor dure energie of moeten we hopen op een zachte winter?

Handel in aandelen Evergrande stilgelegd, Chinese media voorzien verkoop deel onroerendgoedportefeuille

Zweedse cartoonist die profet Mohammed als hond tekende komt om bij botsing met vrachtwagen

Bekijk hier de cijfers over het coronavirus in alle landen op een rij

Tip voor abonnees. Als abonnee heeft u toegang tot alle artikelen op volkskrant.nl. Log direct in en blijf op de hoogte van al het nieuws en achtergronden.

[LOG IN ALS ABONNEE](#)

Nog geen abonnee?

[Bekijk onze abonnementen](#)

Opvallend veel politici weten de weg in fiscale constructies

NIEUWS

Coronacijfers zien er minder gunstig uit na twee weekenden zonder anderhalvemeterregel

BEST GELEZEN

[MEER >](#)

- 1 Omtzigt vroeg aandacht voor mondkapjes Sywert van Lienden, denkend dat die zonder winsttoegmerk werkte
- 2 Kamer neemt Hoekstra onder vuur na belang in brievenbusfirma: 'Uitermate verontrustend'
- 3 Coronacijfers zien er minder gunstig uit na twee weekenden zonder anderhalvemeterregel

Tip voor abonnees. Als abonnee heeft u toegang tot alle artikelen op volkskrant.nl. Log direct in en blijf op de hoogte van al het nieuws en achtergronden.

[LOG IN ALS ABONNEE](#)

Nog geen abonnee?

[Bekijk onze abonnementen](#)

Wilt u belangrijke informatie delen met de Volkskrant?

[Tip hier onze journalisten](#)

Algemeen

[Contact met de redactie](#)
[Contact met de klantenservice](#)
[Privacystatement](#)
[Abonnementsvoorwaarden](#)
[Gebruiksvoorwaarden](#)
[Cookiebeleid](#)
[Cookie-instellingen](#)
[Colofon](#)

Service

[Klantenservice](#)
[Mijn account](#)
[Vakantieservice](#)
[Adverteren](#)
[Losse verkoop](#)

Meer de Volkskrant

[Abonneren](#)
[Nieuwsbrieven](#)
[Digitale krant](#)
[Webwinkel](#)
[Inclusief](#)
[RSS-feeds](#)
[Facebook](#)

Tip voor abonnees. Als abonnee heeft u toegang tot alle artikelen op volkskrant.nl.
Log direct in en blijf op de hoogte van al het nieuws en achtergronden.

[LOG IN ALS ABONNEE](#)

[Nog geen abonnee?](#)

[Bekijk onze abonnementen](#)

Recensies

De Volkskeuken

Archief

Op alle verhalen van de Volkskrant rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@volkskrant.nl.

© 2021 DPG Media B.V. - alle rechten voorbehouden

Tip voor abonnees. Als abonnee heeft u toegang tot alle artikelen op volkskrant.nl.
Log direct in en blijf op de hoogte van al het nieuws en achtergronden.

[LOG IN ALS ABONNEE](#)

Nog geen abonnee?

Bekijk onze abonnementen